

१ श्रीधर्मवाराहलपुस्त
कमिदमस्तुभम् ॥

जुभा फारवाधि

631

ASHA ARCHIVES

ध.वा.

९

जन्मेजयराजान वैशंपायनत्राधियाकेडु न. पुष्टिष्ठिरमहाराजायाकेधर्म
गथेचराडाररूपनवनधक. छल्लोत्तसमस्तयाहीतजुयावंचोड. सूर्यध्वं. छ

उंनमोभगवतेवासुदेवाय॥ ॥ जन्मेजयउवाच॥ द्वापरेवसमुत्प

न्ने. नगरेरुस्तिनापुरी॥ गुरुनापृच्छतोराजा. जन्मेजयमहावली॥ १॥

वैशंपायनउवाच॥ शृणु राजन्यवक्ष्यामि कथं यामिनसंशयः॥ एक

दासर्वदेवेषु. इन्द्रादेत्यासंवैमुनिः॥ २॥

ल्लोत्ततवधनमुनिध्वजकेकडगवविज्याहुनेधकंड. न॥ १॥ वैशंपायनत्रा ॥ रामः॥
वीनह्रात. हे जन्मेजयमहाराजा. छुसंदेहमदयकावकनेडुडु॥ २॥ ९

म९

छद्गुयासमंसइन्द्रादि. त्राधियनि. दैत्य. मुनि. ब्रह्मादिदेव. चन्द्रसूर्यधनं
तारि. समेतंमुनावचोड॥ ३॥ सरस्वतीगंगायक्षगन्धर्व. राक्षस. समस्तं

प्रह्लादित्राययः सर्वे. देवदेत्यंशुभाधनी॥ विष्णुदेवसमायुक्तोर

विचन्द्रविनायकः॥ ३॥ तथामरस्वतीगंगाकरेपरोत्तथास्थि

तं॥ गन्धर्वाचगनासर्वेवनस्यापिततोभवेत्॥ ४॥

विमुनावचोनभास. नारदननमत्कारयानावह्रातं॥ ४॥ ॥

ध. या. नारदन विनतियाक. देवह्मा. विह्म. महेश्वर. युधिष्ठिर थिंड. राजामेव दक्षमखु.
२ दईवंमखु. दसे चोडं मंदु. गथिंड. राजाधोलसा. सत्यवादी. क्रोधवचनमदु. धर्म

नारद उवाच ॥ देवस्य शं करो नाम. वल्लविह्म महेश्वरा ॥ युधिष्ठिर स
मो राजा. नभूतो न भविष्यति ॥ ५ ॥ विनुश्चन्द्र हरिश्चन्द्र. वैरोचन व
ल्लिस्तथा ॥ नरद्योयस्य मा. न्धाता. समेद दृग युगे युगे ॥ ६ ॥

सीरसत वधु. जुया वचोड. धर्मया काय युधिष्ठिर धृक् ॥ ५ ॥ धर्मया काय वे
नुवन्दु राजा. हरिश्चन्द्र राजा. वैरोचन राजा. नरद्योय राजा. मा. न्धाता राजा.
युग युग संयुधिष्ठिर थिंड. सत्यवादि मेव स्रं मदु धक् ॥ ६ ॥

रामः ॥

२

धरवं धर्मनताया व. अति आनन्दया डन व. गोगुलितूपनजिकाय. युधिष्ठिर यारा
ज्य. स्वरवने धक् विं तनायातं ॥ ७ ॥

एवं श्रुत्वा ततो वाक्यं. धर्मोपि हर्षपूरितं ॥ केन नृपेन पश्यामि
मम पुत्रो युधिष्ठिरः ॥ ७ ॥ विवित्र धर्मराजेषु. आगतोऽश्वमही
तले ॥ नीर्मले भारते युद्धे. राजा प्रतियुधिष्ठिरः ॥ ८ ॥

विवित्र धर्मराज्ये सं. पृथ्वीमदुलस. थथीड. राजा मदु. महाभारत धुनका
व. अश्वमेध यज्ञया नायोन ॥ ८ ॥

धः ॥ धर्मवाराडाररूपजुयाव. काययुधिष्ठिरया. वेवहारस्वलेवनेधकंरुति
२ नापूरवर्त॥ २ ॥

धर्मवाराडाररूपेन. पुत्रराज्यंनिरिक्षितं॥ उद्धाहोदेवलोके
षु. प्राप्तिंवरुतिनापुरि॥ २ ॥ अवलोकंपुरीसर्व. द्वारिद्वा
रेवतिष्ठति॥ निर्मलेभारतेयुद्धे. राजाप्रतियुधिष्ठिरः॥ १०॥
धर्मन. संपूर्णस्वयावगर्धिडनीर्मल्लोकद्वारसबोडाववीनं॥ १०॥

रामः॥

२

गर्धिड. देशधालसा. लुंका लावतयाथ्यंथीक. कोटिस्त्रयलुवथ्यंतेज. को
टि२. अतिथ्यंधकं॥ ११ ॥

भुवनेसत्यलोकेषु. आगतोस्मिमहीतले॥ तप्तकांचनव
र्गानां. अतिकोटिसमोपमा॥ ११ ॥ राजद्वारेषुसंप्राप्ते. प्र

तिहारेषुपृष्ठतां॥ कथ्यतेभुवनेश्रेष्ठंइदंवाक्यंततोववीत॥ १२॥

युधिष्ठिरमाद्वारथ्यनकावड. नथगोक्षयाद्धे. अतिभिंडधकंद्वारपारया
केधालं॥ १२ ॥

ध-व
५

गोक्षयाद्वारस. वय व्यादोरत्राधि नित्यं नित्यं तु याथारस. भोजनया
यकु वल्लया छेधकं ॥ १७ ॥ वराडारन धालं जि अति नय पित्यात

अस्ताशी तिसरु स्रानां. ब्राह्मणस्य दिने दिने ॥ भोज्यं कनक
पात्रेषु. युधिष्ठिरस्य मन्दिरं ॥ १७ ॥ अतिरुवाच ॥ ब्रह्मा उत्प
यते स्वस्ति. स्वस्ति ब्रह्मानि वेदयेत् ॥ गायत्री दुहिता स्वस्ति एव स्व
स्ति प्रवर्त्तते ॥ १८ ॥

नयमारो. जि थिंड. वराडार प्रतिमा तय बह मेव मदु. थ थिंड. वराडार द्वारस वो
ड वल्लधावधकं. वराडारन भीमसेनया के धालं ॥ १८ ॥

रामः ॥

५

युधिष्ठिरया के वडाव. भीमसेन न धालं. वराडार रुद्र द्वारस वोड. वल्लना
पलायु वल्लधकं. नापलानान जा दोष मदु धकं ॥ १९ ॥

भीमसेन उवाच ॥ कथमुत्पद्यते स्वस्तिकं स्वस्ति प्रवर्त्तते ॥ केन
प्रवर्त्तते स्वस्तिकं स्वस्ति निवेदयेत् ॥ १९ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥
ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या. शूद्राश्चैव चतुर्थकं ॥ एतानि वर्णाहीन
स्य. कथं दर्शन किं भवेत् ॥ २० ॥

अय भीमसेन वराडार या रवाल रु सोय. वराडार या रवाल स्वयाया. सूर्य स्वया
न तिनीय वित्र जु थिव. वराडार व व स भाया नया डन या स्रान या नान तिनीय वित्र
जु र्व. ब्राह्मणा क्षत्रि वैश्य. शूद्र. थ पेता जात वाहिकन. मेव या रवाल स्वयाया

ध. वं
६

रूपदार्थधकं भीमसेनयातधालं ॥ २० ॥ थख वाराडारनतायाव भीमसेनयात
हातं. छेगू. लाहि. उथ्यं. सुख. दुःखं. उथ्यं पंच इन्द्रियं उथ्यं. गथ्येपेताजातजु
वाराडार उवाच ॥ एकं त्वयामासमेकं. सुखदुःखसमानतं ॥ यंच
न्द्रियं मेकतत्वं. कथं वर्णाचतुर्भेत् ॥ २१ ॥ निद्रकं पिशुनश्च
व. कृपघ्नं दुःखसोगिना ॥ वत्तारो कस्तवाराडारो. जातिवाराडार
पंचमः ॥ २२ ॥

लधकं ॥ २१ ॥ निराडामाह जुवह. खोखावोखायाह जुवह. आदरमसि
वह. थह थुकावाराडालजिमेखु. कृपन. लोभिह. थह थुकावाराडा
ल. जिवाडा लयाकेजुक जन्मकाया. वाराडार कर्ममयानाधिकं ॥ २२ ॥

रामः ॥
६

सोपोलसंध्यामयाकह. ब्राह्मरावेदमसवह. क्रियाहीनह थह थुकावा
राडाल. जिगर्थेवाराडाले ॥ २३ ॥

तृसंध्यासंवृथायस्य. वेदोयस्य परंगति ॥ क्रियाहीनस्य योवि
प्रा. सोपि वाराडाल उच्यते ॥ २३ ॥ दन्तशुचिविना भोक्तं. पादौ

प्रक्षाल्यरांविना ॥ अदृष्टं देवगापिराहुं. सोपि वाराडाल उच्यते ॥ २४ ॥

वमपुस्यं. तुतिमसिस्थं. श्रीकृष्णदर्शनदर्शनमयास्यं नवह. थह थु
कावाराडाल. जिह्वु वाराडालधकं ॥ २४ ॥

ध्रुवं
७

कपिरसाया दुदुतो डल्ल. बाल्लगी वप्रसंगया कल्ल. वेदाक्षरविचारया
कल्ल. ध्वल्लश्रुदुधुका चारडाल्लधकं ॥ २५ ॥

कपिरक्षीरपाशोन. बाल्लगी ममने नव ॥ वेदाक्षरविचारे
गा. सश्रुदोनरकं वजेत् ॥ २५ ॥ क्लेशनासंमृतं मांसं. मृत्यु
गृहेषु भोजनं ॥ एवं गृहीत्वया विप्रा. सोपि चारडाल्ल उच्यते ॥ २६ ॥

सिकल्लयालानवल्ल. दुःखमावथासदानकावल्ल. बाल्लगी. नवल्ल. बाल्ल
गा. ध्वल्लश्रुदुधुका चारडाल्ल. जिह्वु चारडाल्लधकं ॥ २६ ॥

रामः ॥
७

माम. वदु. दुर्वल्ल. ज्याथजिथिविचारमया कल्लकायमचा. ध्वल्लश्रुदुधुकाचा
गडाल्ल ॥ २७ ॥

मांतरं पितरश्चैव. वदु दुर्वल्ल वदुता ॥ शुश्रुखानक्रियायस्य
सोपि चारडार उच्यते ॥ २७ ॥ एकपतिद्वयोभार्या. मेकगृहेन
पारयेत् ॥ एकं त्यक्त्वा मेकभूक्तं. सोपि चारडार उच्यते ॥ २८ ॥

निल्ललिथुदुधुका लातदयकातल. निदु उतिमरदनल्ल. कारणा
मदयकं. मिसातोरनुल्ल. ध्वल्लश्रुदुधुका चारडाल्ल ॥ २८ ॥

ध. वं
८ फेनवद्वल. लनकंतयाव. आसानवियधकं. मविवल्लुनिग आसायाकल्ल. थ
ल्लथुकावागडाल ॥ २९ ॥

आसाकर्मनदातारं. दातारोप्रतिमेद्वकं ॥ निरासोपिकतिर्येन. सोपि
वागडाल उच्यते ॥ २९ ॥ अहमेनवमेमासे. नारीमुक्तं चगुर्विनी ॥ आ
महत्यामहापार्यं. सोपिवागडाल उच्यते ॥ ३० ॥

यालागुला. थाथसदवद्वल. मिसावप्रसंगयाकल्लमिजव. थल्लथुकावा
गडाल. आत्महत्याव उच्यते ॥ ३० ॥

रामः ॥
८

पक्षिसकोषवागडाल. यशूसगाधुवागडाल. मनुष्यक्रोधिवागडाल. थयासि
नमेवनिद्यायाड. जुबल्लधकावागडाल ॥ ३१ ॥

पक्षिनांकाकवागडाल. यशुवागडालगदभां ॥ मनुष्यक्रोधिवागडा
ल. सर्वेवागडालनिद्रकं ॥ ३१ ॥ गच्छगच्छप्रतीहार. युधिष्ठिरस्य
मां प्रति ॥ वागडालस्यसमायुक्तं. गोष्ठिकुलनराधियं ॥ ३२ ॥

थय. सत्य २भालपाव. भीमसेन. युधिष्ठिरयाथासवनावदनापयातं ॥ ३२ ॥

ध. वं
२

हेमहाराजयुधिष्ठिर. छेजेस. द्वारसचोड. चारडा लन. नानासत्यखंडाक. छले
पोलसेन. नायलान विज्याईवला. नायलानानजोदोषमदु. गोहमने आत्मज्ञा
आगतोवदनं श्रुत्वा. चारडालोसत्यभाषितं॥ मातंगी आगतोस्वामि.
राजदोषनदीयते॥ ३३॥ युधिष्ठिर उवाच॥ भीमसेन महाबाहो.
किमर्थं आगतो त्वया॥ त्वं किं कार्यं नाम तस्यं. ततो वाक्यं निवेदयेत्॥ ३४॥
नस्युवह्मनायलानं नरुदोषधकं॥ ३३॥ युधिष्ठिर न. भीमसेनयातधाल. अय
भीमसेन. महाबाहु. छ. छनरुज्याथनवया. आमीयावोखाजुकोला आमया
नामरु. गोगुलिज्यायाकारननथनवयाधकड॥ ३४॥

रामः॥
२

भीमसेनन युधिष्ठिरयाके इनापयातं. हेमहाराज. चरडालयावृतांतरड. सेविज्याहु
ने. गथेवनहूत. अथ्यंजिन इनापयायधकं॥ ३५॥

भीमसेन उवाच॥ शृणु राजन यथावृत्तं. यादसंकथयाम्यहं॥ चारडा
लो आगतो द्वारे. यथा वाक्यं निवेदयेत्॥ ३५॥ अनेवादेमयं कृ
त्वा. कृतवानरो महात्मने॥ अतीथ आगतो द्वारे. अतिविद्यानराधिपः॥ ३६॥

अनेकवाद विवादयाखंडाक. ध्वह्ममाहात्मासत्यवादिया. नमस्कार. द्वारसअ
तीतचोड. अतिविद्यावंत. थथिंड. ह्मवारं वारनमस्कारधकं भीमसेननधालं॥ ३७॥

ध. वं
१०

पुनर्वोद युधिष्ठिर न भीमसेनया न धालं हे भीमसेन रुनो धायै वायु पुत्र दध
र्म पुत्र जि मनुष्य पारवा लु सोय संमस्त शास्त्र सर्व द्रव्य आमयाना मरु

युधिष्ठिर उवाच ॥ बृहिवृहियुनः बृहो सत्य वाक्यं वृ को दरः ॥ वायु

पुत्र जि तार्ये न धर्मस्य भीमसेनयोः ॥ ३७ ॥ भीमसेन उवाच ॥ का

क को किल वर्गा नां कुरु पर क लोचनं ॥ अन्न ग्रीव मूर्द्ध केशं वाक्ये

वमधूरतां ॥ ३८ ॥

रूप गथिं ड कथं ॥ ३७ ॥ को किल या थिं ड रूप ह्या उं मिखा गल पोत ता हा कल स
छा क थ सो या व चो ड वचन ज क अति को मल ध कं भीमसेन न धालं ॥ ३८ ॥

मभिं ड २

रामः ॥
१०

युधिष्ठिर न धालं हे भीमसेन न नानं श्रद्धे व आम चार डाल या पिष्ट म सो य द्रु ता
दान थु का ध कं ॥ ३९ ॥ भीमसेन न धालं हे न रा धि प दार स अ ती त व या व चो ड

युधिष्ठिर उवाच ॥ गच्छ गच्छ दुरा चारे चार डाल या प कर्म ना ॥ अदृष्टि

दान मे कं च कथं तस्य गृहे गतां ॥ ४० ॥ भीमसेन उवाच ॥ अतीथ आ

गतो द्वारे किं कुलं तस्य पृच्छ सि ॥ यथा सक्तं तथा दानं यज्ञ धर्म विधीयते ॥ ४० ॥

थ स्र या कुल सी ल विचार द्वा य थ म फ को दान या य अश्व मे ध यज्ञे स व व
ह गो वेल सं म ख ना थ या थिं ड सत्य ड ने मन ड म हा त व धं ड आत्मा थ या निश्च
य नं जि न सि या ध कं ॥ ४० ॥

ध-वं युधिष्ठिरनधालथस्मरुनसिलुडासगननवल. सुयाकेचोनगथेरुजद्वारसवल.
११ अथंरुनयक्तं नडेनाववायौधकं. युधिष्ठिरयाववनडु. नाववाराडालयाके
धालवनाव. युधिष्ठिरववाराडालवनापलातकल. गाद्यरनदुवने. युधिष्ठिरन

वाराडालुवाच॥ राजावन्धू अवन्धूनां राजवक्ष अवक्षया॥ मितामा
तागुरुनां च गुरुनां यतयोगुरुः॥ ४२ ॥

याव. ध्वयाकि वरयाराडालुनरवनावदुर्धमानयानावधालं॥ ४१ ॥ पासाधिधि
मदुल्लया. इह मित्रराजा. मिखामदुल्लयामिखाराजा. मामेवदुमदुल्लयामाम
ववुराजा. गुरुमदुल्लयागुरुराजातपसिधकं॥ ४२ ॥

रामः॥
११

वलमदुल्लयावलराजा. वालकयावलखोय. मूर्खयावल नमवास्थचोने
खुयावलफसखेकायधकं॥ ४३ ॥

दुर्वलस्थवलराजा. वालानां रुदितं वलं॥ मूर्खस्थवलमौनवं
ममृतं तत्करोवलं॥ ४३ ॥ वालानां रोदनं चैव. वेश्यानां चं च
लंवलं॥ पक्षिनां वलमाकासं. मीनस्थ उदकंवलं॥ ४४ ॥

वालकयावलखोय. वेश्यायावल चंवलजुये. पक्षियावल आकाससंवाये
डगयावल लंखे. धर्मयावल सत्यधकं॥ ४४ ॥

ध-वं
१२

असा॥ जिनसास्त्रस्य नावयकावमतायाः प्याथसपित्यातकावः ववह्मयातनना
ननकेतधंगुपुरापः दुर्वलयातदानविसेसफलसियः हेयांदुपुत्रधकं॥ ४५ ॥

असाधितंमयाधीतं क्षधार्थीकृतभोजनं॥ दुर्वरेदीयतेदानं स
फलं पारादुनद्धनं॥ ४५ ॥ अपूर्वदीयतेदानं अपूज्यलिंगपूज
नं॥ अनाथपिराडसंस्कारं कोटियज्ञफलं लभेत्॥ ४६ ॥

अपूर्वह्मयातदानविसेः निपूज्यह्ममहादेवपूजायाये अनाथस्त्रयातपिराडथ
यकेः ध्वतेकोटिशयज्ञयानायाफलं लाकधकं॥ ४६ ॥

रामः॥
१२

महादेवः विष्णुनधयावतयादवः अथवायज्ञयानायाफलवियला अ
थवा मनुष्याननायलातविज्यायलाधकं॥ ४७ ॥

भाषितंशंकरंवेदः कथितं वज्रसार्यन॥ अथवाहनदातव्यं
गोष्ठिकूलंनराधिय॥ ४७ ॥ दूरध्यानियरघुनिः अतीतगृह
मातं॥ तस्यभोग्यप्रयत्नेन अतीतसेवसंगमे॥ ४८ ॥

तायिनेनजिथनवयाः मेवयाहेसवोना अतीतजुयावः देवलगोक्षयाभाग्य
यावसानः अतीतनायलायुवधकं भीमसेनयाकेधायवः भीमसेननचाराण
लयाखडः नावः युधिष्ठिरया अग्रसदतांतरधालं॥ ४८ ॥

ध. वं
१३

हेभीमसेन आमचारण्डालयाके ड. ड. गोक्षयाछे स अन्नमदईव. थवछेसं
मदईव. द्वारस अतीतवयावोनि थवे लसगथेयायधकंड. ड. थते युधिष्ठि
रराहोकोखचारण्डालयाकेभीमसेननधातं ॥ ४९ ॥

युधिष्ठिर उवाच ॥ यस्य श्रेयगृहे नास्ति. कस्मिं कालेषु भोजनं ॥ अ
तीत आगतो द्वारे. कथमेव प्रयुजयेत् ॥ ४९ ॥ चारण्डाल उवाच ॥ अ
न्नयानादिकं वैव. कंदमूलफलशिखि ॥ तथा च सूसु विप्राप्तं. अ
तीत स्वर्गदायका ॥ ५० ॥

अन्न आदि न. तो ने पदार्थ सहित न. शकिलिन इत्यादि न अतीत यात वि
याव न कानं. स्वर्गदनिव ॥ ५० ॥

रामः ॥
१३

द्वारस अतीतवयावो न. भिक्षाम विस्थानयावो नीव. वगुलि अन्न गोमां
सव तुल्य. लंखतो न सामय व तुल्य ॥ ५१ ॥

अतीत द्वार तिष्ठति. अन्नं गृहेषु भोजनं ॥ उदकं वासुरापित्वा. तु
ल्यं गोमास भक्षयेत् ॥ ५१ ॥ अतीत विमुखं यान्ति. विमुखो पितृ
देवता ॥ कोटि पूजा दिन श्यन्ति. ब्रह्म हत्या पदे पदे ॥ ५२ ॥

द्वारस अतीत वोक्ष विमुख या नान. कोटि २ पूजा या नानं फलमदु. परलो
कतरे त्वं ब्रह्म हत्या लाक ॥ ५२ ॥

ध. व.
१४

भावमदुस्त्रयादेवयूजा. सत्यमदुस्त्रयादया. अतिअंगतमदुस्त्रयायज्ञ. समस्तथा
यस्यपुराणयानिष्फलधकं ॥ ५३ ॥

देवार्चनंभावहीनं. सत्यहीनंदयास्तथा ॥ विनाअतीतयज्ञेन. पु
न्यंसर्वत्रनिष्फलं ॥ ५३ ॥ वीरोवापिचकाराडालो. शत्रुवामि
त्रघातकः ॥ वासुदेवसमाप्नोती. अतीतस्वर्गसंक्रमः ॥ ५४ ॥

पुत्रुलसां. काराडालुलसां. शत्रुजुलसां. मामववु. मित्रमोचकुल्लजुलसां श्री
नारायणकउति. श्वस्तुअतीतनस्वर्गवनकिवधकं ॥ ५४ ॥

रामः ॥
१४

नगरस. छेस. तीर्थस. अपूर्वी. अतीतखनावतीर्थसस्नानयानायाफलुला
कधकं ॥ ५५ ॥

नगरेवगृहेवापि. नद्यापुस्करणीनतं ॥ अपूर्वयस्यदृष्टाव. तीर्थ
स्नानफलंलभेत् ॥ ५५ ॥ मंत्रहीनंदुतायेन. श्राद्धं वैवतिलंविना ॥
ऋतुयैवभवेकन्या. दहतेसप्तमंकुलं ॥ ५६ ॥

मंत्रविनान. आहुतिवियायज्ञ. हामोलविनानथयापिराड. ऋतुमजुबल
कन्या. थस्वगुलिनकुल्लसगुलिमोचकीवधकं ॥ ५६ ॥

ध. चं
१५

नद्रचा. भोवा. विचा. ध्वं. भाजुजुलतां. अश्वमेधयज्ञयाशष्ट नववस्त्रयात
लुयाथालसतयाव. भोजनयातके. समस्तसु दुजुईवधकं. ध्वतेचाराडालया
केड. नाव. हजूरसचोनाव. युधिष्ठिरन आज्ञादयकल ॥ ५७ ॥

नकुरोवाथमाज्जारे. सरीवाश्वानश्रुकरः ॥ अश्वमेधापिशष्टस्य.
कनयात्रेनसुध्याति ॥ ५७ ॥ युधिष्ठिरउवाच ॥ कथंउत्पद्यतेधर्मः.

कथंधर्मप्रवर्तते ॥ कथंचस्थाप्यतेधर्मः. क्रोधधर्मविनश्यति ॥ ५८ ॥

सत्यनधर्मदर्शव. गथेगथेनधर्मधिरनचोनीव. गथेनधर्मतये. गथेनधर्म
मोइवधकं ॥ ५८ ॥

श. मः ॥
१५

सत्यनधर्मदर्शव. दयानधर्मचोनीव. क्षमानधर्मस्थीरजुईव. क्रोधनधर्म
मोईव ॥ ५९ ॥

अतीतउवाच ॥ सत्यउत्पद्यतेधर्मः. दयाधर्मप्रवर्तते ॥ क्षमा
यास्थाप्यतेधर्मः. क्रोधधर्मविनश्यति ॥ ५९ ॥ युधिष्ठिरउवा
च ॥ कोवामित्रंपदेसस्य. कोवामित्रंगृहेषुच ॥ कोवामित्रंसु
रेवैव. कोवामित्रंतकारकः ॥ ६० ॥

परदेसयामित्रसू. रोगयामित्रसू. छेयामित्रसू. परलोकयामित्रसूधकं ॥ ६० ॥

धर्मं अतीतनधालं परदेसयामित्रविद्या. देयामित्रस्त्री. रोगयामित्रवषधि.
१६ परलोकयामित्रधर्म ॥ ६१ ॥

अतीतउवाच ॥ विद्याप्रवासिनो मित्रं भार्यामित्रं गृहेषु च ॥ आ
तुरस्यौषधं मित्रं धर्ममित्रं परत्र च ॥ ६१ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥
कथं उत्पद्यते स्वस्ति. कथं स्वस्ति प्रवर्तते. किं न प्रवर्तते स्वस्ति
कथं स्वस्ति निवेदयेत् ॥ ६२ ॥
सुयाकेन कल्याण उत्पत्तिजुल. सुयाकेन कल्याणवीन. गथेन कल्याणतय
गथेन कल्याणजुल ॥ ६२ ॥

रामः ॥
१६

अतीतनधालं ब्रह्मानकल्याणदयकल. ब्रह्मानकल्याणविल. ब्रह्मायाक
लातयाकेन कल्याणवीन ॥ ६३ ॥

युधिष्ठिर उवाच ॥ चतुर्पर्वकथंपुन्यं. कथंपुन्यं रविसत्तका ॥ कथं ती
र्थप्रसंगेन. कथंपुन्यं गृहेतव ॥ ६४ ॥

चतुर्ग्रासयाक्षुपुन्यं. सूर्यग्रासं दुपुन्यं. तीर्थयाक्षुपुराय. देयाक्षुपुन्यं ॥
॥ ६४ ॥

ध.व वन्दुग्रासया लक्षद्विपुन्य.सूर्यग्रासयाजिलक्षपुराण.तीर्थयासरुस्रपुन्य.छे
१७ याकोटिपुन्यधकं॥ ६५॥

अतीतउवाच॥चन्द्रपर्वलक्षपुराणं.दशलक्षरविस्तथा॥गृहानांस
रुस्रकोटि.तीर्थपुराणंसरुस्रकं॥ ६५॥युधिष्ठिरउवाच॥किंपुराणं
यमुनास्नानं.गंगास्नानंयकिंफलं॥गयापिराउंप्रदानेन.गोमत्या
मग्निमेवव॥ ६६॥

यमुनासस्नानमानायाद्युपुराण.गंगासस्नानयानायाद्युपुन्य.गयासपिराणध
यायाद्युपुन्य.गोमतीसहोमयानायाद्युफलधकं॥ ६६॥

रामः॥
१७

वारनसीसमहापुन्य.आत्मानिर्मलजुईव.गयासपिराउध्यानपितृलोक
स्वर्गवन.आद्रयानानकोटितृप्तिजुल.गोमतीयातीरसहोमयानानस्य

अतीतउवाच॥वारनस्यामहापुराणं.यदिआत्माचनिर्मलं॥ग
यापिराउंप्रदानेन.पितृस्वर्गंप्रयच्छति॥ ६७॥युधिष्ठिरउवाच॥
यस्यपितागृहेनास्ति.मातानास्तितथैवव॥भ्राताभग्निकथंचै
व.सुखंशान्तिगृहेप्रभो॥ ६८॥

गवन॥ ६७॥गोमत्यादेसमाम.ववुमदु.याजुकिजा.तताक्यहंसदु.छे
यांसुखगथेदईवधकं॥ ६८॥

ध्वं
१८

माम. मदुह्यमामवुद्धि. ववुमदुह्ययावुवुज्ञान. दाजुकिजामदुह्यया. दा
जुकिजा. क्षमा. देयासुखकोमलधकं ॥ ६९ ॥

अतीतउवाच ॥ बुद्धिमातायस्यपिता. पिताज्ञानपरायनः ॥ दया
सहोदरंयस्य. सुखंशान्तिगृहंभवेत् ॥ ६९ ॥ युधिष्ठिरउवाच ॥
केनकर्ममहादुःखंकेनकर्ममहासुखं ॥ केनकर्मभवेगर्भ. के
नकर्मप्रवर्तते ॥ ७० ॥

दुःकर्मनमहादुःखजुलं. दुःकर्मनमहासुखजुलं. दुःकर्मनगर्भवासजुजुय
न. दुःकर्मनउत्थंउत्थंजन्मजुववन ॥ ७० ॥

रामः ॥
१८

देवभावमदुह्यदुःखजुलं. अन्नदानमयानानदुःखजुलगर्भवासजु
ल. परस्त्री. पर्याधनकायान. अधोरनरकसवन. थलउत्थंउत्थंजन्म

अतीतउवाच ॥ देवपूजानकर्तव्यं. तेनपुराणंमहादुःखं ॥ अन्न
दानानकर्तव्यं. तेनगर्भपुनःपुनः ॥ ७१ ॥ युधिष्ठिरउवाच ॥
कतिअंगूरमाकासं. कतिगगनतारका ॥ कथंमेघंत्रियोद्धरा.
कतिरुस्तवसुधरा ॥ ७२ ॥

युधिष्ठिरनड. न. अकासगोलगुदत. तारागुलिदत. मेघनवाधारागु
लितल. थपृथ्विगोलकुदत. थखकड. धकं ॥ ७२ ॥

ध.वं १२ अतीतनधाल अकासपेलांगुलिदत्त. नगतिनिगोल्दत्त. मेघनवाजि
धारा १० तत्त. धृष्टिस्वकुत्यादत्तधकं ॥ ७३ ॥

अतीतउवाच ॥ चतुरांगुलमाकासं. दोयोगगनतारका ॥ दशधा
वर्ततेमेघ. आदुत्रयवसुंधराः ॥ ७३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ मा
तुरेयदिवाकन्या. पितायस्यकुमारिका ॥ बुद्धिवाक्यं इदं श्र
त्वा. कस्यदेहसमुद्भवेत् ॥ ७४ ॥

गोक्षयामामदत्त. ववुवालकथं. गोक्षयासरीरतत्तत्तिजुल. धृष्टकं
धकं ॥ ७४ ॥

रामः ॥
१२

हामलसचिकनगधेदत्त. सिसमिगधेदत्त. दुदुसद्येलगधेदत्त. धधेज्ञा
ननसिये ॥ ७५ ॥

अतीतउवाच ॥ तिलमध्येयथातैलं. काष्ठमध्येकुतासनं ॥ दु
ग्धमध्येद्युतंचैव. ज्ञानंचैवसजीवति ॥ ७५ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥

अग्निकार्येषुवेलायां. देव अतीर्थयोभवेत् ॥ अहंतं पूज्यते देव
अतीतस्यगृहेमम ॥ ७६ ॥

होमयानावेलस. अतीतदेवजुईव. जिनरूपूजायायजोग्य. अतीतथवक्त्रे
सवलनास ॥ ७६ ॥

ध. वं
१०

रूपागोवे लसंछ न के मनया. मेवया के मनया. विशेष नरा जाया छे सम
नया. जि फी गिनं मरवू. मनया न दोष मदु ॥ ७७ ॥

अतीत उवाच ॥ न पुनर्व मय भोक्ता. कदा लोकेषु भोजनं ॥ राजगृहे
न भोक्तव्यं. दातार्थी वापि वर्जितं ॥ ७७ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ केन दो
षेन भोक्तव्यं. विना दोष विवर्जितः ॥ सहस्रेपि अथासीनां भुज्यते
वगृहे समः ॥ ७८ ॥

जिके छु दोष दयाव मनया. विना दोष न गथे मनया. वय व्यादोर न्नापि न भो
जनया के. छ न जि के गथे मनया धकं ॥ ७८ ॥

ASHA ARCHIVES

631

राजः ॥
२०